

Námsmat í Sjálandsskóla

Með hugtakinu námsmat er átt við öflun upplýsinga um námsárangur og framvindu náms einstakra nemenda. Tilgangur námsmats er að auka gæði náms, kennslu og skólastarfs. Mat á hæfni og framförum nemenda er reglubundinn þáttur í skólastarfi, órjúfanlegur frá námi og kennslu. Með hugtakinu námsmat er átt við „öflun upplýsinga um námsárangur og framvindu náms einstakra nemenda“ (sjá t.d. Rowntree 1983:13). Tilgangur námsmats er að leiðbeina nemendum um námið og hvernig þeir geti náð markmiðum þess. Tilgangurinn er einnig að auka gæði kennslu og skólastarfs og gera foreldra meðvitaða um námsgengi og hæfni barna sinna. Í námsmati í grunnskóla skal leggja mat á hæfni nemenda innan námssviða og lykilhæfni sem er sameiginleg öllum námssviðum.

Í Sjálandsskóla er lögð áhersla á alhliða námsmat, byggt á fjölbreyttum matsverkefnum og sjálfsmati en einnig stöðluðu mati. Matið byggir á þeim markmiðum sem lögð eru til grundvallar í námi nemenda og viðfangsefnum þeirra. Gögnum um námsframvindu nemenda er safnað jafnt og þétt yfir árið.

Alhliða námsmat - leiðsagnarmat

Í Sjálandsskóla er lögð áhersla á alhliða námsmat. Þannig á matið á að byggjast á þeim markmiðum sem lögð eru til grundvallar í námi nemenda. Matið á að nota sem leiðsögn í þágu náms og á að vera hannað til að bæta nám hvers nemanda. Matið á að taka til þekkingar, viðhorfa, færni og hæfni nemenda. Því er mikilvægt að nota fjölbreyttar aðferðir í gagnasöfnun og að matið sé í samræmi við markmið og kennslu. Einnig er lögð áhersla á að kennarinn sé með stöðuga endurgjöf til uppbyggingar. Áhersla er lögð á virka þátttöku nemenda með sjálfsmati og jafningjamati. Meginatriði er að nemendur sýni við eðlilegar aðstæður hæfni sína (Cole o.fl. 1995:5).

Lögð er rík áhersla á að gefa nemendum sem best til kynna hvað lagt er til grundvallar matinu þannig að þeim sé sem best ljóst að hverju er stefnt. Nemendum á að vera ljóst hvað er lagt til grundvallar í mati (markmið og aðferðir) og hvað þeir þurfa að gera til þess að vera metnir af verðleikum. Í þessu felst að í alhliða námsmati er áhersla lögð á að matið gefi til kynna að hverju sé mikilsvert að stefna í stað þess að meginatriðið sé að mæla alla á sömu stikunni. Þannig er matinu ætlað að gera kennaranum kleift að koma til móts við þarfir nemenda og hvetja nemandann til dádá. Matið og endurgjöfin á að stýrast af

- þeim markmiðum sem sett eru
- hafa áhrif á kennslu og verkefnaval
- vera stöðugt í gangi
- vera lýsandi og gefa fjölbreyttan vitnisburð um nám og vinnu
- veita nemendum, foreldrum og kennurum mikilvæga endurgjöf.

Mat á stöðu gagnvart hæfniviðmiðum námssviða og lykilhæfni

Kennarar skólans meta stöðu nemenda gagnvart markmiðum námssviða og lykilhæfni með fjölbreyttum hætti. Eins og áður segir er lögð megináhersla á að matið veiti nemandanum leiðsögn um nám og sé alhliða. Mikilvægt er að matsgögn séu valin af kostgæfni og að nemendur eigi hlutdeild í þessu mati. Þetta mat getur einnig verið formlegt s.s. lestrarskimanir og samræmd könnunarpróf.

Val á matsgögnum og leiðsögn

Kennari velur matsgögn í samræmi við hæfniviðmið og innihald. Í upphafi vinnunnar er nemandinn upplýstur um hvaða verkefnum hann á að skila og til hvers er ætlast af honum (viðhorf, þekking, færni). Hann fær tíða endurgjöf frá kennara á meðan vinnunni stendur þannig að hann viti af hvaða gæðum hún er. Þannig er leitast við að námið nýtist nemandanum til gagns og framfara. Endurgjöf getur verið munnleg eða skrifleg. Kennarinn metur m.a.

- Skrifleg gögn: Kannanir, ritgerðir, skýrslur, dagbækur, blaðgreinar, skrifleg verkefni
- Afurð: Myndir, hlutir, líkön, ýmis verk
- Frammistaða: Hreyfifærni, kynningar, upplestur, þátttaka í hópastarfi, sjálfstæði í vettvangsferðum

Sjálfsmat nemenda

Í alhliða námsmati er mikil áhersla lögð á virka þátttöku nemenda. Þeir eru, eftir því sem aðstæður gefa tilefni til, hafðir með í ráðum um matið s.s. með sjálfsmati og jafningjamati. Gildi þess að nemendur taki þátt í námsmati er margþætt. Í fyrsta lagi má nefna að þess er að vænta að nemendur skilji betur til hvers er ætlast af þeim í náminu ef þeir hafa tekið virkan þátt í að ræða markmið þess sem og hvort þeim hafi verið náð. Þátttaka í sjálfsmati þroskar hæfni nemenda í sjálfsgagnrýni og styrkir sjálfsmýnd þeirra. Þannig verður nemandinn hæfari til þess að greina eigin styrkleika, veikleika og framvindu í námi og starfi. Einnig stuðlar þátttaka í sjálfsmati að því að nemendur beini huga sínum í ríkara mæli að námi og vinnu og séu meðvitaðri um eigin ábyrgð á námi og þroska. Sjálfsmat og jafningjamat krefst ábyrgrar afstöðu og fullrar alvöru og hefur þannig uppeldisgildi. Sjálfsmat nemenda getur veitt kennurum ýmsar mikilvægar upplýsingar sem þeir geta ekki aflað með öðrum hætti. Færni í sjálfsmati er ekki öllum eðlislæg og því þarf að kenna og þjálfra færni í sjálfsmati.

Sjálfsrýni nemenda (eða leiðsagnarmat í Námfús)

Fyrir foreldraviðtöl að hausti svara nemendur könnun í Námfús sem bregður almennu ljósi á viðhorf þeirra til námsins, eigin markmið, líðan, framlagi í hópastarfi o.fl. Niðurstöður þessarar rýni eru meginviðfangsefni þessa foreldraviðtals. Markmið þessarar rýni er að láta nemandann velta fyrir sér og ígrunda stöðu sína sem námsmaður, vonir og væntingar með samræðu við foreldra sína og umsjónarkennara. Niðurstöður gefa mikilvægar upplýsingar um nemandann og æskilegt að bera þær saman milli ára.

Staðlað námsmat

Hluti af námsmati í Sjálandsskóla er staðlað námsmat. Þ.e. skimanir, greiningar, kannanir og próf. Staðlað námsmat gefur vísbendingar til skóla og fræðslufyrivalda um áherslur í starfi, stöðu skóla og nemendahópa og einstakra nemenda. Einnig staðfestir staðlað námsmat þörf nemenda fyrir sérþjónustu (s.s. sérkennslu). Staða nemenda Sjálandsskóla er könnuð með stöðluðu námsmati sem hér segir:

1. bekkur

- Stöðupróf í stafþekkingu (tengsl stafs og hljóðs) raddlestrarpróf í ágúst
- Lesfimiþróf MMS í september, janúar og maí

- Lesskimun Leið til læsis í október.

2. bekkur

- Stöðupróf í lesfimi í ágúst
- Lesfimiþróf MMS í september, janúar og maí

3. bekkur

- Stöðupróf í lesfimi í ágúst
- Lesfimiþróf MMS í september, janúar og maí
- Logos skimun í janúar – febrúar
- Orðarún í september og desember

4. bekkur

- Stöðupróf í lesfimi í ágúst
- Lesfimiþróf MMS í september, janúar og maí
- Orðarún í september og desember
- Samræmt próf í íslensku og stærðfræði fyrir 4. bekk

5. bekkur

- Stöðupróf í lesfimi í ágúst
- Lesfimiþróf MMS í september, janúar og maí
- Orðarún í september og desember

6. bekkur

- Stöðupróf í lesfimi í ágúst
- Lesfimiþróf MMS í september, janúar og maí
- Orðarún í september og desember
- Logos skimun í október – nóvember

7. bekkur

- Stöðupróf í lesfimi í ágúst
- Lesfimiþróf MMS í september, janúar og maí
- Orðarún í september og desember
- Samræmt próf í íslensku og stærðfræði fyrir 7. bekk.

8. bekkur

- Lesfimiþróf MMS í september, janúar og maí
- Orðarún, lesskilningsþróf – september og janúar
- Orðalykill, orðaforðaþróf – september
- LOGOS skimun í maí

9. bekkur

- Lesfimiþróf MMS í september, janúar og maí
- Samræmt þróf, íslenska, stærðfræði og enska – mars

10. bekkur

- Lesfimiþróf MMS í september, janúar og maí

Námsmat samantekt:

- Allir: Hæfnimat sett inn í Námfús jafnóðum í öllum námsgreinum, t.d.niðurstöður úr þrófum, verkefnum o.fl.
- Unglingadeild: Eftir hverja lotu í öllum námsgreinum er hæfnimat í Námfús
- Valgreinar: Hæfnimat í Námfús í lok hvers tímabils
- List og verkgr.:Hæfnimat í Námfús eftir hverja lotu
- Að vori: Lokamat í öllum námsgreinum, byggt á hæfnimati yfir veturinn.